

Abstrakt

Ve své diplomové práci se věnuji institutu výjimečného trestu tak, jak jej pojímá český právní řád. Zatímco trest odnětí svobody na doživotí může být uložen téměř ve všech zemích Evropy a tento trest není nijak dál vyčleněn ze systematiky trestních zákonů, české pojetí je odlišné. V českém právním řádu je nejenom stanoveno, za jaké trestné činy lze trest odnětí svobody na doživotí uložit, ale takový trestný čin musí naplnit zákonné podmínky charakterizující motivaci pachatele, způsob provedení či následek trestným činem způsobený. Ve své diplomové práci se věnuji zejména těmto zákonným podmínkám, které jsou součástí českého právního řádu již od roku 1961, byť výjimečný trest byl tehdy představován dnes již nepřipustným trestem smrti. Zmíněny jsou rovněž ostatní možnosti uložení trestu odnětí svobody nad zákonem stanovenou výměru, a dále pak nejpřísnější trestněprávní postihy, jakými lze postihnou osoby mladší osmnácti let či právnické osoby. Tato diplomová práce se dále věnuje historii výjimečného trestu (ve smyslu trestu smrti i trestu odnětí svobody), vývojem předmětné právní úpravy od roku 1961 a komparací se současnou právní úpravou.

Vnitrostátní právní úpravu hodnotím z pohledu mezinárodního a ústavního práva, jelikož za porušení podmínek, stanovených zejména Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod může být trest odnětí svobody na doživotí hodnocen jako nepřipustný.

Nedílnou součástí dlouhodobých trestů odnětí svobody, zejména pak trestu odnětí svobody na doživotí, je nicméně i reflexe tohoto institutu v ostatních ustanoveních trestního práva hmotného i procesního. Jedná se zejména o možnost podmíněného propuštění, zahlazení odsouzení, promlčení výkonu trest či výkonu trestu odnětí svobody jako takovému s přihlédnutím k režimu, který je v těchto institutech zohledněn výjimečný trest, což je odrazem skutečnosti, že tento trest je ukládán těm nejtěžším zločincům za nejvážnější porušení společenských norem. Pokouším se nastínit rovněž průběh trestního řízení o trestném činu, za který lze uložit výjimečný trest.

Výjimečný trest představuje nejtěžší trestněprávní postih fyzické osoby, a jedná se tak svým způsobem o výjimečné ustanovení, jehož nepřesná či chybná aplikace může mít nedosažitelných následků, a jako takový zasluhuje mimořádnou pozornost.